

Osztályozóvizsga követelmények

Biológia 9. Osztály (2. számú változat a gimnáziumban biológiát 3 évig tanuló leendő osztályok részére)

Témakörök vázlata

1. Mikrobiológia
2. Növények és gombák
3. Állatok
4. Ökológia
6. Etológia
7. Másfélmillió lépés Magyarországon

1. Mikrobiológia

Vírusok, baktériumok, egyszerű eukarióták, gombák általános jellemzői.

Az élettelen természet és az élővilág szerveződési szintjei, sejtes és nem sejtes szerveződési formák.

A sejtek anyag- és energiaforrásai, az autotróf és heterotróf élőlények működésének összefüggései.

2. Növények és gombák

Testszerveződési típusok a növények országában. A növényi szövettípusok.

A nagy növényi rendszertani csoportok (moszatok, mohák, harasztok, nyitvatermők, zárvatermők) jellemzése. A testfelépítés, az életműködések és a szaporodásmód kapcsolata az élőhellyel. A diffúzió és az ozmózis biológiai szerepe. Az autotróf és heterotróf anyagcsere kapcsolata.

A gombák testfelépítése, anyag- és energiaforgalma, szerepük az életközösségekben. A növények, gombák, mikrobák szerepe a talaj képződésének folyamatában. A talaj védelmének fontossága a fenntartható gazdálkodásban.

3. Állatok

Az állati és emberi szövetek főbb típusai.

A nagy állati rendszertani csoportok (szivacsok, csalanózők, férgek, ízeltlábúak, tüskésbőrűek, gerincesek) jellemzése testfelépítésük alapján. Állati szervek, életműködések és a környezet közti kölcsönös kapcsolatok. Alkalmazkodási változások, fejlődési irányok az állatvilág evolúciójában.

Példák az állati egyedfejlődés típusaira (kifejlés, átváltozás, teljes átalakulás).

4. Ökológia

Egyed feletti szerveződési szintek leírására szolgáló néhány módszer. A populáció és életközösség (társulás) fogalma, jellemzői. A biológiai (ökológiai) indikáció.

Populáción belüli és populációk közti kölcsönhatások: a szabályozás megvalósulása a populációk és a társulások szintjén.

Az életközösségek vízszintes és függőleges elrendeződésének okai.
Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra (szén, nitrogén), az anyag és energiaforgalom összefüggésére.
Táplálékpiramis (termelő-, fogyasztó-, lebontó szervezetek).
Táplálkozási hálózatok (biológiai produkció, biomassza).

5. Etológia

Az öröklött és tanult magatartásformák megkülönböztetése példák alapján.
Különböző tanulási módszerek összehasonlítása különböző szempontok alapján (pl. hatékonyság). Szaporodási stratégiák, az állati viselkedés és a környezet összefüggéseinek elemzése. Tájékozódás az állatvilágban. Az állati és emberi kommunikáció formáinak összevetése .

6. Másfélmillió lépés Magyarországon

Néhány jellemző hazai társulás (táj, életközösség) és állapotuk.

A Kárpát-medence természeti képének, tájainak néhány fontos átalakulása az emberi gazdálkodás következtében. Tartósan fenntartható gazdálkodás és pusztító beavatkozások hazai példái.

A természetvédelem hazai lehetőségei, a biodiverzitás fenntartásának módjai. Az emberi tevékenység életközösségekre gyakorolt hatása, a veszélyeztetettség formái és a védelem lehetőségei.